

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik

SSN Tomasz Demendecki (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi J. J. na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. akt II AKz (...),

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 czerwca 2021 r.

1. **pozostawia skargę bez rozpoznania,**
2. **nie uwzględnia wniosku o ustanowienie pełnomocnika,**
3. **zwalnia skarżącego od wydatków niniejszego postępowania, obciążając nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 20 maja 2021 r. Sąd Apelacyjny w (...) przekazał Sądowi Najwyższemu skargę J. J. z dnia 26 września 2020 r. na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w (...) w sprawie o sygn. II AKz (...) wraz z pismem z dnia 28 grudnia 2020 r. w, którym Skarżący wskazał, że skarga dotyczy postępowania przed Sądem Apelacyjnym w (...) w sprawie o sygn. II AKz (...).

W treści skargi J. J. domagał się stwierdzenia przewlekłości postępowania, zasądzenia od Skarbu Państwa kwoty 20.000 zł, zwolnienia z kosztów sądowych oraz ustanowienia pełnomocnika z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skargę należało pozostawić bez rozpoznania.

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: u.s.p.) została wprowadzona w celu konieczności zapewnienia przestrzegania prawa każdego obywatela do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, które zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu (art. 1 ust. 1 u.s.p.). Realizacją tego celu jest przysługujące obywatelowi prawo do wniesienia skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych.

Stwierdzenie, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, zależy w szczególności od oceny terminowości i prawidłowości podjętych czynności przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. W ocenie tej uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 u.s.p.).

Zgodnie z treścią art. 8. ust. 2 u.s.p. w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. Z mocy powołanego wyżej przepisu w sytuacji niedopuszczalności skargi zastosowanie ma art. 430 § 1 k.p.k. obligujący do pozostawienia jej bez rozpoznania. Sytuacja taka zachodzi w niniejszej sprawie.

Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 5 ust. 1 u.s.p. skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie. Zgodnie zaś z orzecznictwem Sądu

Najwyższego, postępowanie w sprawie sądowej kończy się z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia sądu drugiej instancji (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 28 marca 2013 r., III SPZP 1/13). Jak wielokrotnie stwierdzał Sąd Najwyższy, skarga na przewlekłość postępowania ma przede wszystkim za zadanie eliminowanie i zapobieganie przewlekłości przez dyscyplinowanie sądu do podejmowania terminowych i właściwych czynności prowadzących do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, tym samym skarga na przewlekłość postępowania wniesiona już po jego prawomocnym zakończeniu nie może odnieść tego skutku (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 marca 2019 r., I NSP 51/18; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r. I NSP 79/19; postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SPP 188/13).

Objęte skargą postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w (...) zakończyło się postanowieniem z dnia 16 października 2018 r., a więc złożona po terminie jego uprawomocnienia skarga jest bezprzedmiotowa i bezskuteczna. Ze wskazanego na wstępie powodu skargę niedopuszczalną z mocy ustawy należy pozostawić bez rozpoznania, stosownie do treści art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p. Z tego względu należało orzec jak w pkt. 1 sentencji.

Ponadto nie był zasadny wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Choć sytuacja majątkowa skarżącego jest niewątpliwie trudna, trzeba stwierdzić, że w niniejszym postępowaniu nie obowiązuje przymus adwokacko-radcowski – jest to bowiem postępowanie prowadzone na podstawie przepisów karnoprocesowych, a żaden z nich do postępowania w przedmiocie przewlekłości, na żadnym jego etapie, nie przewiduje obowiązkowej reprezentacji przez adwokata lub radcę prawnego. Wobec powyższego postanowiono jak w pkt. 2 części dyspozytywnej postanowienia.

Rozstrzygnięcie z pkt. 3 o wydatkach niniejszego postępowania uzasadnia treść art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. i art. 8 ust. 2 u.s.p.; uiszczenie ich przez skarżącego byłoby zbyt uciążliwe ze względu na fakt, że jest pozbawiony wolności.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

